

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26544,Obchody-25-lecia-Solidarnosci-Walczacej-Warszawa-Wroclaw-1417-czerwca-2007-r.html>
01.03.2026, 16:50

Strona znajduje się w archiwum.

Obchody 25-lecia Solidarności Walczącej - Warszawa-Wrocław, 14-17 czerwca 2007 r.

14.06.2007

Cztery dni (14-17 czerwca) trwały uroczyste obchody 25. rocznicy powstania Solidarności Walczącej, jednej z najważniejszych organizacji opozycyjnych lat 80. Uczestniczyły w nich setki dawnych działaczy, politycy, historycy i wielu gości zagranicznych. Pierwszym punktem bogatego programu było uroczyste spotkanie działaczy Solidarności Walczącej i zaproszonych gości w Sejmie. Do Sali Kolumnowej przybyło kilkaset osób, wśród których szczególnie gorącymi oklaskami powitano Jana Olszewskiego, Antoniego Macierewicza, Annę Walentynowicz i Władimira Bukowskiego. Jako pierwszy przemówił marszałek Senatu Bogdan Borusewicz, który - zwracając się do działaczy SW - powiedział: „To tacy ludzie jak wy doprowadzili do spotkania w tym wyjątkowym miejscu - w Sejmie”. Janusz Kurtyka, prezes Instytutu Pamięci Narodowej, podkreślił, iż w pracach IPN badania nad dziejami organizacji niepodległościowych, takich jak Solidarność Walcząca, zajmują szczególne miejsce. Rolę, jaką Solidarność Walcząca odegrała nie tylko w dziejach Polski, ale także w budowie tożsamości Wrocławia, przypomniał prezydent miasta, Rafał Dutkiewicz. Przewodniczący SW, Kornel Morawiecki, podkreślił wagę historyczną miejsca spotkania, zwracając uwagę na rolę tradycji w działaniach organizacji. Symbolizował ją znak obchodów, który stanowiły dwie kotwice - Polski Walczącej i Solidarności Walczącej. Łukasz Kamiński z Biura Edukacji Publicznej IPN przedstawił krótki rys historyczny dziejów SW. Jako ostatni głos zabrał marszałek Sejmu Ludwik Dorn, dziękując Solidarności Walczącej za rolę, jaką odegrała w procesie odzyskania niepodległości Polski.

W trakcie uroczystości przedstawiciel ambasady Ukrainy odczytał posłanie, jakie do uczestników obchodów skierował prezydent Wiktor Juszczenko. Listy przesłał także pierwszy przywódca niepodległej Litwy Vytautas Landsbergis oraz Mart Laar, dwukrotny premier Estonii. Posłania te, jak również udział w obchodach sporej grupy gości z państw, które odzyskały niepodległość w wyniku rozpadu Związku Sowieckiego, były efektem aktywnych działań na Wschodzie, jakie podejmowała już w połowie lat 80. Solidarność Walcząca.

Z Sejmu uczestnicy obchodów udali się na Pasaż Wiecha, gdzie otwarto przygotowaną przez IPN wystawę plenerową. W formie kilkunastu wielkoformatowych paneli przedstawia ona w atrakcyjnej wizualnie formie dzieje SW. Uroczystego otwarcia dokonali K. Morawiecki, J. Kurtyka oraz minister kultury i dziedzictwa narodowego, Kazimierz Michał Ujazdowski. Min. Ujazdowski powiedział m.in.: „Solidarność Walcząca była postrzegana jako organizacja radykalna, ale historia przyznała rację bohaterom SW. Był to bowiem radykalizm walki o prawdę i niepodległość”.

Wczesnym popołudniem rozpoczęła się zorganizowana przez IPN międzynarodowa konferencja naukowa „Wolni i Solidarni”. W ciągu dwu dni obrad zgromadziła ona w Sali Koncertowej Pałacu Kultury i Nauki ponad 600 słuchaczy. Pierwszy panel, który prowadził zastępca dyrektora Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN Wojciech Sawicki, poświęcony był różnym formom

działalności SW. Marek Czachor przedstawił aktywność wydawniczą organizacji. Piotr Serwaczak mówił o unikatowym aspekcie dziejów Solidarności Walczącej – prowadzeniu działalności kontrwywiadowczej, skierowanej na rozpoznanie metod działania Służby Bezpieczeństwa. Andrzej Myc i Zbigniew Oziewicz opisali rozwój i strukturę organizacji, a także problem jej finansowania. Michał Gabryel zaprezentował sposoby organizacji przerzutów sprzętu i materiałów z Zachodu, Piotr Hlebowicz zaś aktywność SW na Wschodzie.

Kolejny panel poświęcony był specyfice pozawrocławskich ośrodków SW. Ze względu na ograniczony czas nie było możliwości zaprezentowania wszystkich struktur organizacji. W dyskusji, którą poprowadził Grzegorz Waligóra, udział wzięli: Adam Borowski (Warszawa), Jadwiga Chmielowska (Śląsk), Włodzimierz Domagalski (Łódź), Maciej Frankiewicz (Poznań), Mariusz Grabowski (Wałbrzych), Andrzej Kołodziej (Gdańsk) i Antoni Kopaczewski (Rzeszów). Bogaty program pierwszego dnia obchodów zakończyła pierwsza część obrad międzynarodowego seminarium „Sytuacja Polaków w państwach powstałych po rozpadzie ZSRR”.

Drugi dzień obrad rozpoczęła dyskusja na temat „Przyszłości antykomunizmu”. W debacie poprowadzonej przez doradcę prezesa IPN Antoniego Dudka udział wzięli: Władysław Bartoszewski, Władimir Bukowski, Aleksander Milinkiewicz, Petruška Šustrová i Aleksander Podrabinek. Motywem przewodnim panelu było pytanie, dlaczego rozliczenie i potępienie systemu komunistycznego wciąż napotyka na rozliczne opory. W dyskusji stale zaś przewijała się refleksja, że walka z komunizmem, czy też różnymi formami systemów postkomunistycznych i postsowieckich, nie jest jeszcze zakończona. Gromkimi brawami przyjęto wypowiedź W. Bukowskiego, który uznał, iż fundamentalnym błędem popełnionym u progu dekad lat 90. było nieprzeprowadzenie dekomunizacji oraz chociażby symbolicznego sądu nad systemem komunistycznym, swoistej nowej Norymbergi.

Następny panel poświęcony był zagadnieniu dziedzictwa, jakie pozostawiła po sobie Solidarność Walcząca. Prowadził go przewodniczący Komitetu Obchodów, Andrzej Kisielewicz. W dyskusji udział wzięli Paweł Falicki, Natalia Gorbaniewska, Mikołaj Iwanow, Zbigniew Jagiełło, Kornel Morawiecki, Wojciech Myślecki. Wszyscy dyskutanci podkreślali, że wiele elementów programu i przesłania, jakie niosła ze sobą Solidarność Walcząca, pozostaje wciąż aktualnych. Ogromne wzruszenie wśród uczestników konferencji wywołała córka zmarłego kilka lat temu przedstawiciela SW we Francji Rafała Gan-Ganowicza, Ewa. W emocjonalnym wystąpieniu podziękowała ona działaczom opozycji lat 80. za ich walkę o spełnienie największego marzenia wojennej i powojennej emigracji – odzyskania przez Polskę niepodległości.

W kuluarach konferencji prezentowano szereg publikacji wydanych z okazji rocznicy. Wśród nich znalazł się tom dokumentów przygotowany przez Instytut Pamięci Narodowej, przedstawiający obraz SW w oczach komunistycznego aparatu bezpieczeństwa. Jest to tom pierwszy wydawnictwa, w kolejnym znajdą się dokumenty własne organizacji.

Po południu 15 czerwca działacze Solidarności Walczącej i zaproszonych gości przyjął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński. Odznaczył on ponad siedemdziesiąt osób Orderem Odrodzenia Polski. W swoim przemówieniu prezydent powiedział m.in.: „Ta uroczystość, jak kilka innych w ciągu ostatnich miesięcy, odbywa się z co najmniej piętnastoletnim opóźnieniem. Piętnastoletnim lub większym, bo odznaczenia tych, którzy walczyli o Polskę w trakcie tego, co ja nazywam trzecią konspiracją, czyli po roku osiemdziesiątym, szerzej po roku siedemdziesiątym szóstym, powinny mieć miejsce wkrótce po roku dziewięćdziesiątym. Tak z różnych powodów się nie stało, muszę nadrabiać braki. Muszę robić to, co powinno być dawno uczynione. I na pewno

jednym z tych zaniedbanych była organizacja Solidarność Walcząca. [...] Korzystam z tej okazji, raz jeszcze gratulując wszystkim Państwu determinacji, odwagi i umiejętności postawienia jakby już w pierwszym kroku na to, co przecież wielu wydawało się realnym za dwieście lat”.

Po zakończeniu spotkania w ogrodach Pałacu Prezydenckiego uczestnicy udali się specjalnym pociągiem do Wrocławia. Wrocławską część obchodów rozpoczęło uroczyste spotkanie w Ratuszu, z udziałem prezydenta miasta R. Dutkiewicza, byłego premiera Jana K. Bieleckiego oraz wojewody dolnośląskiego Krzysztofa Grzelczyka. Następnie prezydent Dutkiewicz, wraz z K. Morawieckim i M. Frankiewiczem, wiceprezydentem Poznania, otworzyli na wrocławskim Rynku drugą kopię wystawy plenerowej. Szczególną uwagę widzów zwrócono na ostatni panel wystawy, zawierający wciąż aktualne przesłanie, zaczerpnięte z *Zasad ideowych* Solidarności Walczącej: „Nie będzie lekko. Za wierność, tym prostym przecież, celom, przyjdzie nam płacić walką, więzieniem i krwią. A zwycięstwo, które w końcu nastanie, nie okaże się wcale ostateczne. Prawdy i Sprawiedliwości, Wolności i Solidarności trzeba szukać, trzeba im służyć – mieć je nie sposób. Lecz droga do tych ideałów jest najpewniejszą ze wszystkich dróg. Tylko ona wskazuje kierunek życia. Tylko ona przystoi ludziom i społecznościom. My, SW, tą drogą idziemy. Pójdź z nami”.

We Wrocławiu kontynuowano obrady międzynarodowej konferencji „Wolni i Solidarni”. Wzięło w nich udział wielu znamienitych gości, dawnych działaczy opozycyjnych i parlamentarzystów z kilku państw. Byli wśród nich Oleś Szewczenko z Ukrainy, Dawid Berdzeniszwili, Tariel Gwiniaszwili i Wachtang Dzabiradze z Gruzji, Trivimi Velliste z Estonii, Walery Bujwał i Siarhiej Papkou z Białorusi oraz Andrus Tuckus i Leonardas Vilkas z Litwy.

Po południu 16 czerwca kilkaset osób obejrzało na pl. Wolności przeprowadzoną z dużym rozmachem inscenizację zadymy z lat osiemdziesiątych. Aplauzem przyjęto ostateczną kapitulację ZOMO i przejście „sił porządkowych” na stronę demonstrantów z Solidarności Walczącej. Prezentem władz miasta dla działaczy SW był wieczorny koncert w Teatrze Polskim, retransmitowany przez Program 2 TVP. Złożyły się nań piosenki Jacka Kaczmarskiego w nowej aranżacji, przedstawiające zarys dziejów Polski w latach 1989-2007.

W niedzielę 17 czerwca uroczystą Mszę świętą w kościele św. Elżbiety odprawił kapelan SW ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski wraz z proboszczem kościoła garnizonowego ks. płk. Januarem Wątrobą. W swojej homilii ks. Isakowicz nawiązał do postaci św. Adama Chmielowskiego, apelując do działaczy Solidarności Walczącej o dalsze zaangażowanie na rzecz Polski.

Równolegle z obradami, przez całą niedzielę trwał na Wyspie Słodowej we Wrocławiu koncert rockowy „Wolni i Solidarni”, z którego dochód przeznaczono na wsparcie walki białoruskiej opozycji. Zwracając się do wielotysięcznego tłumu słuchaczy, K. Morawiecki życzył młodym ludziom, aby żyli tak, by mieli po 25 latach powód do świętowania.

Ostatnim elementem obchodów była zorganizowana 24 czerwca w zamku Książ koło Wałbrzycha debata „Spór o Rzeczpospolitą Solidarną”. Rozpoczął ją krótkim wprowadzeniem Grzegorz Waligóra, który przedstawił rys historyczny wydarzeń 1989 r. jako genezy III Rzeczpospolitej. Zwrócił także uwagę, że w czerwcu 2007 r. minęła nie tylko 25. rocznica powstania Solidarności Walczącej, lecz także 20. rocznica ogłoszenia jej najważniejszego dokumentu – *Zasad ideowych i programu* – stawiając jednocześnie pytanie, dlaczego sformułowana w nich wizja budowy Rzeczpospolitej Solidarnej nie doczekała się realizacji.

Ton dyskusji nadał Kornel Morawiecki, który rozważał zagadnienie zmiany stosunków społecznych w Polsce. Do tez Morawieckiego odnieśli się pozostali dyskutanci (Jarosław Gowin, Zdzisław

Krasnodębski, Marek Migalski i Bronisław Wildstein), uznając je za trudne do realizacji. Kilkogodzinną dyskusję z udziałem publiczności prowadzili Andrzej Kisielewicz i dyrektor Zakładu Narodowego im. Ossolińskich Adolf Juzwenko.

Imprezy towarzyszące obchodom:

1-30 czerwca: wystawa „Solidarność Walcząca 1982-1990” (Warszawa, Muzeum Niepodległości);

1 czerwca – 31 sierpnia: wystawa „Pocztą Podziemną 1982-1989” (Wrocław, Muzeum Poczty i Telekomunikacji);

8 czerwca – 1 lipca: wystawa „Od Solidarności do Solidarności Walczącej” (Wrocław, Muzeum Miejskie, Ratusz);

31 sierpnia – 15 września: wystawa plenerowa „Solidarność Walcząca” (Lubin).

Na stronie internetowej www.sw.org.pl można znaleźć więcej informacji o obchodach.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Centrala

25
rocznica
powstania
Zaproszenie